

J. GOEDHART

Het houten kistje

J. GOEDHART

Het houten kistje

Illustraties van Henk Poeder

7e druk.

J.N. VOORHOEVE - DEN HAAG

1 IN HET GRAS

Het gras geurt...

In dat gras, in dat heerlijk zachte gras liggen ze.

Samen liggen ze in 't gras..... Natuùrlijk.

Allebei op hun buik, hun benen omhoog... Natuùrlijk.

Natuùrlijk, want wat Arie doet, doet Piet ook. En wat Piet doet, doet Arie ook. Ze zijn immers vrienden! En of!

Het is warm... èrg warm...

Met een gewichtig gezicht veegt Piet met zijn mouw de zweetpareltjes van zijn voorhoofd. Hij klakt met z'n klompen tegen elkaar. Dat doet Piet vaak, als hij op z'n buik ligt, en meestal is het een teken voor Arie, dat Piet iets gaat zeggen.

Langzaam draait Arie z'n hoofd naar Piet.

„Sjô, wat is 't wàrm... èrg warm...”

„Nou!” zucht Arie.

Dan is 't weer stil

Allbei kauwen ze op een grassprietje. Allebei...!

Natuùrlijk...!

De lucht boven de grintweg trilt. Zó warm is het. Langs die grintweg loopt een sloot en aan de overkant van die sloot is het weiland. Hier en daar staan een paar oude knotwilgen langs de kant van het weiland. Die oude bomen staan loom te dromen in de zonnearmte. Nu en dan schudden ze zacht heen en weer met hun grote, groene haren, alsof ze wilden beduiden dat 't toch veel te warm is.

Wat is het stil vanmiddag, zou je zeggen. Maar... als je goed luistert, hoor je juist veel wat je anders niet hoort.

Heel zacht waait de wind. Nee, wind is het eigenlijk niet. Het is een briesje, fijn en zacht. De mugjes dansen niet, zoals ze 's avonds vaak doen. Dààrvoor is het nu te warm. Ze vliegen langzaam heen en weer, nu eens laag, dan weer hoger. Zacht gonzen een paar vliegen voorbij.

De koeien staan, net als de wilgen, dromend aan de waterkant. Traag gaan hun bekken. Ze herkauwen. Hun sterke, grote ruggen lijken wel gewreven te zijn met was, zó glimmen ze. Soms hoor je een vogel. Zingen doet hij niet, alleen maar wat piepen. Dat wil zeker ook zeggen dat het zo warm is. Het langere gras van het hooiland hangt slap, soms eventjes bewogen door het windje. Verder is het stil in het hooiland. Wie zou zich nu nog druk maken vanmiddag? Niemand toch zeker?

Het grint op de weg knerpt. Heel fijntjes stuift het stof op. Dat doet de wind niet. Dat komt omdat iemand over het grint en over het stof loopt. Twee grote zware klompen bonken op de weg. Die klompen zijn niet mooi. Ook zitten ze erg onder het stof. Maar dat kan eigenlijk niet anders. Van wie zijn die klompen? Wie loopt met dit warme weer zo hard? Wie neemt er nu zulke grote stappen?

„Jò, Arie, kijk es wie er aan komt?”

Arie schrikt. Hij lag juist zo lekker. Bijna sliep hij.

Nu geeft Piet hem zomaar een stomp tegen z'n arm. En Piet heeft niet eens met z'n klompen tegen elkaar geklakt.

Arie verslikt zich bijna in z'n grassprietje. Hij wil hoesten, maar krijgt weer een por van Piet: „Jòh, hoor je 't niet?”

„Eh, ja eh... wat is er?” murmelt Arie. Hé, dat stukje gras slikt hij nu juist in.

„Ik zeg, dat je eens moet kijken, wie er aankomt,” sist Piet terug, „daar heb je gekke Gart! Maar doe je benen omlaag, dan ziet ie ons niet!”

Als een gehoorzaam hondje doet Arie wat Piet van hem vraagt. Languit op hun buik liggen ze nu. Vlakbij is het gras wat langer, daar begint het hooiland. Tussen de jongens en het hooiland is de greppel, waar nu door de droogte geen water in staat. Op de weg, aan de overkant van de sloot, loopt Gart. „Gekke Gart” noemen de mensen hem altijd.

Hij is nog naast het hooiland. Met grote, plumpe stappen komt hij dichterbij...

„Arie, kom jòh, laten we in de greppel gaan liggen, achter elkaar, ik zal wel vooraan gaan liggen... Vlug, voordat hij om de hoek van het hooiland komt!”

„Gauw dan,” fluistert Arie.

Met handen en voeten werkend, krabbelen en schuiven Piet en Arie naar de greppel toe. Ze moeten ervoor oppassen niet met hun hoofden te hoog te komen, want dan zou Gart hen misschien zien.

Piet is het eerst bij de greppel. Snel verdwijnt hij nu onder het gras, zoals het lijkt. Toch kan Piet nog goed op de weg kijken, maar van de weg af is Piet niet te zien.

Ook Arie is nu in de greppel beland.

Aan het eind van de greppel staat een knotwilg.

Zacht strijkt de wind door de fijne blaadjes.

Arie merkt het niet.

Piet merkt het niet.

Een paar stukken land verder is een boerenknecht bezig met grond weg rijden. De trekker gromt.

Ze horen het niet.

Een grote bromvlieg cirkelt boven de greppel en strijkt even neer op een lange grasspriet die over de greppel buigt.

Ze merken het niet.

Allebei turen ze naar de hoek van het hooiland...

De grote klompen bonken nog zwaarder op de weg.

Dàt horen ze wèl.

Opeens...

Daar is Gart.

Met grote stappen komt hij om de hoek van het hooiland. Zijn hoofd heeft hij wat voorover gebogen. Bij iedere stap die hij neemt, gaat dat hoofd nog dieper, om dan weer snel terug te veren. Zwaar zwaaien zijn armen.

Op de maat van de klompen gaan ze. Zijn vingers komen als dikke kromme stompjes onder zijn zwarte jasmouwen uit-

steken. Die jas is veel te groot. In het felle zonlicht lijkt de jas wel groen, in plaats van zwart.

Wie gaat er nu met zulk warm weer op de weg lopen met een zwarte zware jas? Dat is toch veel te warm. Maar Gart heeft geen last van de warmte. „Daar is hij te gek voor,” zeggen de mensen.

Ja, dat zeggen de mensen...

„Piet daar gaat ie,” fluistert Arie.

Voorzichtig richt Piet zich wat op.

Even wachten, dat Gart voorbij de greppel is.

Piet haalt adem en dan...

„Gekke Gaaart!” roept Piet.

Snel bukt hij zich weer en valt met een plof terug op de bodem van de greppel.

Gart loopt door...

„Nog eens,” denkt Piet.

„Gekke Gart. Gekke Gaaart!”

Gart blijft staan... Zijn klompen draaien zenuwachtig over het fijne grint van de weg.

Wie riep daar? Wie riep daar weer die nare woorden? Waarom schelden ze hem nu altijd uit? Waarom is hij nu juist gekke Gart? Zeker weer van die kleine kwelgeesten, die kwajongens van school!

Krampachtig ballen de stompe vingers van Gart zich tot een vuist. Die trillende vuist wordt opgestoken, zodat de veel te lange mouw van zijn zwarte jas in grote bobbel om zijn arm valt.

Speurend spieden zijn half-toegeknepen oogjes in het rond. Over zijn gerimpeld, bruin gezicht valt de donkere schaduw van de haat.

„Waor benne jullie nou... kom es voor de dag als je 't hart hebt... lelijke ...lelijke bengels... o, als ik je zie, dan... dan zàl ik je, ik zàl je!”

Wild zwaait Gart met zijn arm door de lucht.

Zijn stem, zijn krakerige stem is hees van opwinding.
Zijn bruin gezicht is rood. Nu is het rood en bruin tegelijk.
Gart is nu nòg dreigender, nòg woester.
„Ik zàl je... apen... ik zàl...”

Doodstil liggen ze in de greppel. Hun harten bonzen.
Boven de greppel gonzen de vliegjes... Ze horen het niet...
Vlak op de rand van de greppel zitten twee krekels in het
gras... Ze zien het niet.
Aan het eind van de greppel is de sloot, en aan de overkant
van de sloot is de weg en op die weg...
Op die weg staat Gart.
Gart scheldt en... Gart vloekt.
Maar dat horen ze wèl.
O, wat vloekt Gart.
Dat doet hij niet vaak, alleen maar als hij kwaad is. Dan weet
Gart niet meer wat hij zegt. Dan vloekt hij... dan vloekt hij
heel erg...
„Nou, schoften, waor benne jullie?
Als ik je zie dan... dan slacht ik je; slachten... dat zal ik je!”
Hijgend en grommend grijpt Gart met zijn korte vingers in de
lucht. O, als hij ze had dan zòu hij ze... slachten, dat zou
hij ze...

Maar Gart hééft ze niet...

Kijk eens... wat gaat daar? Wat beweegt daar in die greppel?
Twee jongens zijn het. Op handen en voeten kruipen ze achter-
uit, naar het eind van de greppel.
Eigenlijk zijn ze heel klein, die jongens, want ze zijn bàng.
„Aù!” kreunt de een.
„Stil toch, jóh,” snauwt de ander.
„Ik heb iets in mijn knie,” hikt de eerste terug, „en er komt
bloed uit ook.”
„Straks wel kijken, gauw nou, schiet op, naar het eind van de
greppel, want als hij komt, dan, dan maakt hij ons dóód!”
„Ja, o, het doet zo'n pijn, het steekt zo.”
Dan is het weer even stil in de greppel.
Behoedzaam sluipen ze verder. Dat valt niet mee om zo achter-
uit te schuifelen. En die knie... en dat bloed...

Op de weg staat Gart... gekke Gart.
Hij ziet de greppel niet.
Hij ziet ook die twee bange jongens in de greppel niet.
Hij vloekt en hij schelt op die apen van jongens. O, als hij ze
maar eens kon krijgen... dan...
Langzaam zakt zijn opgestoken arm.
De vuist, de gebalde trillende vuist zakt mee.
Het grint van de weg knerpt weer onder de grote klompen.
Die klompen bonken weer...
Garts armen zwaaien weer...
Zijn hoofd buigt weer...
Nog eenmaal kijkt hij om. Nog eenmaal kijkt hij, of misschien
zijn kwelgeesten ergens te zien zijn. Hij ziet niets.
Gart loopt door. Z'n klompen bonken.

Eindelijk zijn ze aan het eind van de greppel. Arie het eerst.
„Piet, hij gaat weg... hij... loopt door.”
Twee angstige hoofden kijken over de greppelrand.
„Gelukkig... Hij loopt door...”
Twee paar ogen turen tussen het gras door naar Gart.
Gart komt bij een bocht in de weg... Hij gaat die bocht om...
Gart is weg!
Gelukkig!
Twee hoofden worden nu duidelijk zichtbaar.
Twee jongens klauteren overeind... vlug achter het hek om,
de plank over, het stuk land af en naar huis.
Daar gaan ze...
Twee heel kleine jongens... twee bange jongetjes.
De achterste hinkt een beetje.
Telkens kijkt hij naar zijn knie... telkens ziet hij bloed...
Dan wordt het stil.
Zacht beweegt het gras van het hooiland.
Een bij gonst boven de lege greppel...
De lucht boven de grintweg trilt.
Zó warm is het...

2 DIE AVOND

Ergens aan het eind van een weiland staat een hek.

Aan de andere kant van dat hek is een tuin. Een kleine tuin, maar met van alles erin: Uien, worteltjes, spinazie en nog veel meer.

Eén hoekje van die tuin is nog weer een tuintje apart. Daar staat ook van alles in. Een paar slakroppen, viooltjes, een heel klein kastanje-boompje en een paar stenen, grote ruwe stenen, die in een kring liggen.

Tussen die stenen is een vijver. Geen gewone vijver, zoals in de tuin van de burgemeester, nee, een heel bijzondere vijver en ook een heel kleine vijver.

Die vijver is niets anders dan een schaal. Een oude witte schaal met bruine roestvlekken en een verbogen rand. Maar dat geeft allemaal niets, want de schaal is niet lek. Er blijft water in staan, en dààr gaat het maar om...

Op een grote steen vlakbij zijn „vijver” zit hij.

Met de ellebogen op zijn knieën, zijn hoofd steunend in z'n handen. Hij staart in het water van zijn vijvertje.

Een paar kleine speldevisjes heeft hij er gisteren in gedaan. Nog maar één is er over. De andere zijn dood gegaan. Van het warme water zeker. Jammer dat die visjes niet groot worden, net zo groot als de hele vijver, dan zou hij de vissen bakken in de vijver. De vijver meenemen en zo op de kachel zetten...

Hè, hij moet lachen om zichzelf: een vijver op de kachel zetten, hoe kan dat nu... ja... bij hem zou het toch wèl gaan, want zijn vijver is een schaal, een oude verroeste ijzeren schaal.

Hij tilt zijn ene arm even van zijn knie af.

Hij kijkt met een doktersgezicht, zó ernstig, naar die knie.

En snee zit erin, maar die bloedt niet meer.

Voorzichtig legt hij zijn opgevouwen rode zakdoek op de snee.

Zo, nu voorzichtig zijn elleboog er weer op en weer heerlijk kijken in het stille water van de vijver.

Kijk, daar gaat het ene speldevisje weer, het schiet net onder wat kroos.

Hoe laat zou het zijn?

Hij hoopt dat hij nog maar een poosje mag opblijven. Het is zo warm op de zolder, eigenlijk te warm om te slapen.

Wat zou Piet nu doen?

Die zal misschien wel naar bed zijn.

Langer dan tot acht uur mag Piet meestal niet opblijven.

„Een jongen die naar school gaat, moet vroeg naar bed, dan is hij de volgende dag op school tenminste uitgeslapen,” zegt Piets moeder altijd. Nou zijn eigen moeder heeft ook altijd

graag dat hij vroeg naar bed gaat, maar nu is het zo warm geweest de hele dag en het is 't nu eigenlijk nòg.

Ergens, aan het eind van een weiland, staat een huis.
Dat huis heeft een zolder, een lage zolder met een ledikant erop.

Het is warm op de lage zolder.

Het kleine raampje staat open en het gordijntje beweegt slapjes heen en weer. Dat komt van de wind, die fijntjes de warme lucht doorzeeft.

De zon gaat als een grote rode bal langzaam achter de verre bomen onder.

Donker is het nog lang niet. Maar àls de zon eenmaal onder is, gaat het vlugger. Dan komt de nacht, de donkere nacht.

Arie ligt in bed, op de zolder.

De dekens heeft hij naar het voeteneinde gerold. Die zijn toch veel te zwaar nu.

Heerlijk ligt hij zo. De handen onder het hoofd, languit op zijn rug.

Heerlijk zo ...en niets doen... ook niet denken...

Maar, Arie denkt toch... hij mòet denken.

Zonder wat te zien, staren zijn ogen naar het raam.

Hij denkt aan vanavond. Hij mocht tot kwart voor negen opblijven, maar toen moest hij naar bed.

Hij heeft niet tegengestribbeld toen moeder riep.

Hij is gekomen uit zijn tuintje, bij zijn vijver vandaan, waar hij maar stilletjes zat. Hij heeft zich vlug uitgetkleed, heeft vader een nachtzoen gegeven en is met moeder naar boven gegaan.

Hij heeft netjes zijn avondgebedje opgezegd. Nog een nachtzoen van moeder, en toen was hij alleen.

Zijn avondgebed... ja... nu hij daaraan denkt, denkt hij meteen weer aan vanmiddag, aan Piet, aan gekke Gart. Toen Arie nog heel klein was, leerde hij van moeder zijn eerste gebed. Dat kende hij van buiten. Hij kent het nu nog wel, al bidt hij nu

een langer gebed, omdat hij nu wat ouder is en al naar school gaat.

Eens kijken, dat allereerste was zo:

Heer, kom bij mijn bedje staan,
laat mij rustig slapen gaan,
Amen.

O, hij herinnert zich nog goed, hoe hij dan altijd keek of er Iemand bij zijn bedje stond. Eerst was hij eigenlijk bang om te kijken, maar eens op een avond durfde hij heel lang kijken... wel een uur... maar er stond niemand en er kwam ook niemand.

Later, toen hij wat groter was, heeft hij het eens aan zijn moeder gevraagd waarom de Here nu niet aan zijn bedje kwam staan. Hij vroeg er toch telkens om?

Moeder heeft hem toen meegenomen naar een stil hoekje in de tuin, en daar hebben ze samen gepraat, hij begreep het niet erg, maar het was mooi... heel mooi.

Moeder zei toen, dat de Here overal was, maar dat je Hem niet kon zien... „maar Hij is overal” zei moeder, „dat is zeker.”

Vanavond heeft hij weer zijn gebedje opgezegd, ja, opgezegd, maar werkelijk gebeden, heeft hij dat?

Die ene regel, daar haperde hij even.

Het was net geweest, of hem iets in zijn oor gefluisterd werd. Waar was het ook weer?

„Lieve Heer, ik ga nu slapen
want de dag is weer voorbij.
Maar ik vraag U eerst, eerbiedig,
Lieve Heer, o zegen mij...

Ja, tot zover was hij. En toen, toen moest hij denken aan vanmiddag. Ineens zag hij zich weer zitten met Piet in de greppel.

En dan... gekke Gart, die vloekte, die heel érg vloekte... Hè, wat is 't nog warm.

Zijn voorhoofd is nat van het zweet.

Met zijn arm veegt hij er langs. Dat helpt niet veel. Hij krijgt het er nóg warmer van.

Ja, was dat eigenlijk wel goed, wat hij gedaan had vanmiddag? Gekke Gart uitschelden en zich eigenlijk een beetje verstoppen voor vader en moeder, omdat hij zijn knie bezeerd had en omdat hij bang was dat ze ernaar zouden vragen? Zou hij 't nog tegen moeder zeggen? Hij durft eigenlijk niet erg. En wat geeft het ook? Ze weten nu toch niets? Welnee, hij heeft zich vlug uitgetkleed en moeder heeft nooit de snee in zijn knie kunnen zien. Vast niet.

Stil, wat is dat?

Komt er iemand naar boven?

Buiten hoort hij praten. Een zware bromstem... Dat is vaders stem.

Hij luistert, maar hij kan niet goed horen wat vader zegt.

Hoor, dat is moeder!

„Komt het hierheen?” vraagt moeder.

Het antwoord dat vader geeft kan hij niet verstaan.

Wat zou er zijn? Wat zou er hierheen kunnen komen?

Plotseling dringt vanuit de verte een dof gerommel tot de lage zolder door. Het gerommel rolt uit tot een paar harde dreunen... Onweer!

Ineens heeft Arie geen last meer van de warmte. Met één zwaai zit hij rechtop in bed... hij stapt uit het bed.

Zijn klamme voeten plakken op het warme zeil.

Hij neemt een stoel, klimt erop en kijkt door het kleine raam naar buiten.

Wat is het nu ineens toch donker! De wind steekt ook meer op. Een angstig jongetje is het, dat daar op z'n blote voeten op de stoel staat.

Daarstraks sufte hij al wat, maar nu is hij weer klaar wakker. Vóór Arie ligt de wijde, donkere polder. Aan de horizon pakken zware wolkenkoppen zich samen. Al hoger en hoger komen die koppen.

Een windstoot rukt aan het openstaande raampje, als wil het Arie zeggen dat het dicht moet.

Arie probeert het raampje dicht te trekken, maar de gordijnen waaïen er telkens tussen.

Nu is het even stil. Met één ruk trekt Arie het raampje naar zich toe.

„Klap!” zegt het raampje.

„Dicht,” mompelt Arie.

Brr, zo geheimzinnig vindt Arie het altijd bij een naderend onweer.

Met angstige ogen kijkt hij de polder in.

Vlak voor hem ligt zijn tuintje. Hij kan zijn vijver bijna niet meer zien, zó vlug wordt het nu donker. Wat verder staan drie wilgen, en nog verder kan hij de donkere omtrekken zien van een hoge vlier-heining.

Wild wuiven de pluimen van de vlier in de wind.

Daar, daar achter die vlierpluimen?

Daar staat een laag huisje.

En in dat huisje, daar woont maar één mens, weet Arie. En die éne, dat is... Gart.

Geheimzinnig en spookachtig tekent de nok van het huisje zich af tegen een lichtstreep aan de lage lucht.

De nok, het dak van het huisje van gekke Gart.

Nu, met die wind, is dat huisje met die hoge vlier erlangs net Gart zélf. De zwiepende takken veren telkens weer terug.

Nèt als gekke Gart, als hij loopt. Net, zoals hij vanmiddag liep.

O, Arie ziet hem nog komen. Zijn lompe armen zwaaiend als knotsen langs zijn plomp lichaam, en dan die hete zware jas en onder de zwart groene mouwen vandaan zijn korte kromme vingers en ...

„Pats!” zegt er iets tegen het raampje. Het kwam langs Arie heen, zo tegen het glas aan.

Arie voelt iets kriebelen op zijn arm, het valt op zijn blote voet, op de stoel... op de vloer...

„Hu.” Arie schrikt.

Hij hoort iets tikken op het zeil... wat is dat?

Kon hij maar wat zien! Het is al zo donker!

Tek... tek... gaat het op het zeil.

Hij probeert iets te zien, maar het gaat niet.

Zou hij van de stoel afgaan?

Eigenlijk voelt hij zich óp de stoel veiliger.

Tekke; tèk...

Daar is het weer.

Ineens...

Een felle lichtstraal... Een verblindend schijnsel dat alles helder verlicht alsof het dag is. Maar het is maar even, dan is het weer weg.

Stijf van schrik staat Arie op de stoel voor het raam.

Zijn vingers klampen zich stevig vast aan de leuning.

Die leuning wordt nat van de klampende handen van Arie.

O, was hij maar van de stoel af.

Hij durft niet. Hij kàn niet. Zijn benen schijnen wel van hout te zijn, zó stijf zijn ze.

En dan dat geluid, dat geheimzinnige getik op het zeil.

Toch moet hij eraf.

Voorzichtig probeert hij op z'n hurken op de stoel te gaan zitten.

Nu helemaal zitten.

O, nu zijn z'n benen vlakbij dat beest!

„Rrrómmbómm... bómm... boèngrr!!...”

Dat is niet ver meer weg.

Met één sprongetje staat hij op het zeil.

De onweerslag rommelt nog wat na.

Het begint te regenen.

Arie strompelt naar het trapgat.

Dan is hij beneden.

Gelukkig. Hier brandt licht. Hier is hij niet meer alleen.

Hier is hij bij vader en moeder.

Buiten waait de wind.

De regen ruist...

Op de zolder fladdert een vlindertje; een uiltje.

Telkens valt het neer op het zeil van de vloer.

Telkens tikt dat.

Tek... tek...

3 HET EENZAME HUISJE

Op de eenzame polderweg fietst een slagersknecht.
Het is een heel bekende slagersknecht.
Iedereen op het dorp kent hem.
Het is Kees, de grote broer van Piet.
Piet is trots op Kees.
Vaak vertelt Piet over Kees aan Arie.
Die verhalen vindt Arie wel mooi.
Kees beleeft altijd zoveel. En daarom is van Kees steeds wat
nieuws te horen.
Jammer dat Kees overdag niet thuis is.
Als Arie en Piet uit school komen, is Kees altijd bij z'n baas,
bij slager Beukhof.
En als Kees niet bij Beukhof is, dan zwerft hij met de trans-
portfiets met de grote mand erop door het dorp en langs de
polderweg.
Maar 's avonds is Kees meestal thuis.
Dan zit Kees bij de tafel en rookt met vader een pijp.
Dan vertelt Kees.
Dat kan hij erg mooi.
Piet luistert dan met open mond.
Hij vindt het dan telkens weer jammer als hij naar bed moet,
maar ja, hij is ook nog niet zo groot als Kees.
En niet zo dik ook. Want Kees is een echte „vette slager” zegt
vader altijd.
„Dikke mensen zijn haast altijd gezellige mensen,” heeft mees-
ter op school eens gezegd. Nou, bij Kees is dat wel zo.
Zo nu en dan is Arie wel eens bij Piet, en dan 's avonds mag
Arie nog wel eens een poosje bij Piet blijven spelen.
Maar altijd gaan ze eerst Kees opzoeken.
Van spelen komt dan niet veel.
Alleen maar luisteren doen ze dan. Luisteren naar de verhalen,
die Kees vertelt.

Grappige verhalen, maar ook ernstige.

En Kees weet overal wat van.

Soms maakt Kees een heel lang opstel over Vaderlandse geschiedenis of Bijbelse geschiedenis.

Die opstellen zijn heel geleerd. Daar snappen Arie en Piet nog niet veel van. Maar juist daarom vinden ze Kees knap. Die opstellen maakt Kees niet voor zich zelf, nee, die opstellen leest hij dan voor aan een heleboel andere grote jongens. Want Kees gaat op de Jeugdclub. Iedere donderdagavond fietst hij daar heen.

Maar de andere avonden is hij thuis.

En dan vertelt hij...

Eens had hij zo'n leuk verhaal verteld, dat hij gelezen had in een boek.

Arie en Piet waren er allebei.

Ze hadden de andere dag op school telkens nog stilletjes moeten lachen om die rare Kees, die verteld had van een jongen die in de verte de burgemeester zag aan komen. De jongen had niets op, maar hij had geleerd dat hij altijd zijn muts moest afnemen als hij een hooggeplaatst persoon ontmoette. Daarom liep hij zo hard als hij kon naar huis, greep zijn muts, ging de burgemeester opnieuw tegemoet en nam met een deftig gezicht z'n muts af.

Nu fietst Kees in de wijde polder.

Hij is laat.

Maar eigenlijk is dat zijn eigen schuld.

Hij kreeg vanmorgen van Beukhof opdracht een bestelling weg te brengen naar het andere dorp.

Kees had echter een voorgevoel gehad, dat het vandaag nogal warm zou worden en daarom had hij gevraagd of hij het vlees vanavond weg mocht brengen, dan was het misschien niet zo warm meer.

Beukhof had het goed gevonden. „Als je maar zorgt, dat het er vandaag nog komt,” had hij gezegd.

Na het avondeten is hij weggegaan.
Maar het is nog altijd een heel eind naar het andere dorp.
Op een bromfiets zou het vlugger gaan, maar die heeft hij nog niet.
Het begint al donker te worden.
„Toe, ouwe jongen,” zegt hij tot zich zelf, „een beetje spurten, anders is het donker eer je thuiskomt.”
Hij kijkt eens om zich heen.
Wijd strekt de duister wordende polder zich rond hem uit.
Aan zijn rechterhand ziet hij de kerk van het dorp, en wat verderop de oude molen.
Stil staan de koeien in het donkere gras.
Nu en dan loeit er een.
„Wat is dat toch allemaal mooi,” denkt Kees hardop.
„Wat heeft de Schepper een macht om zo iets te maken.
Dat kan geen mens.
Dat kan God alleen.
De Heer heeft dat alles aan de mens gegeven.
En de mensen heeft God geschapen om alles te bewaren, ervoor te zorgen en boven alles om Hem te verheerlijken.”
„Alles vertelt van de macht van God. Ook de natuur!”
Dat hebben ze pas nog besproken op de jeugdclub.
Langzaam trapt Kees door...
Hij moét wel langzamer.
Hij vindt het allemaal zo mooi, zo heel mooi.
Half-dromend fietst hij verder.
Maar opeens schrikt hij.
Een lichtflits achter hem doet hem omkijken.
Hij ziet de lucht, de zwarte dreigende onweerslucht.
Hij is direct weer uit zijn gepeins ontwaakt.
Met vaste hand grijpt hij het stuur en met forse trappen zet hij er gang in.
Onweer.
Het was eigenlijk wel te denken na zo'n warme dag.
Was hij nu maar vast van deze eenzame polderweg af.

Nergens staat een huis.
Nergens een schuurtje om achter te schuilen
Het gaat vast regenen.
Dat is aan de lucht wel te zien!
In gebogen houding fiets hij, trapt hij maar.
Verbazend zo snel als de bui komt opzetten.
Het weerlicht fel.
Het wordt nu ook snel donkerder.
En het gaat zo raar waaien.
Zou hij het nog halen?
Nee, vast niet.
Toch maar doorzetten!
Rrrt... Rrrt... gaat zijn ketting.

Tik... tik-tik... tik... gaat het op zijn mand.
Regen! het regent al!
Kees voelt het op zijn hand.
Hij kijkt om.
Vlakbij is de bui al.
Ineens een zware slag.
En het regent steeds harder. De druppels worden al groter...
Het is donker nu.
De lichtflitsen lijken nog veel feller.
Kees trapt...

Eindelijk ziet hij door de regen heen de eerste bomen.
Een klein eindje verder komt hij langs een rij hoge vlier-
struiken.
Zou hij even schuilen?
Hij is nu tóch al doornat. Rijden maar!
„Pitsss...”
Een knetterende slag volgt.
Het is alsof de regen nu met emmers tegelijk op Kees uitge-
goten wordt.
Het suist in zijn oren.

Wéér een scherpe vuurslang. Even ziet Kees niets.
Dan de slag.
Kees houdt in. Met één sprong staat hij naast zijn fiets.
Een paar stappen terug. Hij gooit zijn fiets met de grote mand
tegen de vlierstruiken en rent door een opening in de heining
naar het huisje dat half-verscholen achter de vlier staat.
Even blaast hij uit tegen de muur.
Maar hier kan hij niet blijven.
Het water gutst van het schuine dak.
Dan maar vóór het huisje.
De blinden zijn gesloten.
Er straalt licht naar buiten, door de uitgesneden hartjes van
die blinden.
Zou hij vragen of hij binnen mag komen?
Nee, laat hij het maar niet doen, want hij weet eigenlijk van
tevorens al, dat hij toch geen gehoor zal krijgen.
Als het donker is, laat de bewoner van dit huisje niemand meer
binnen. Trouwens, overdag kom je ook niet verder dan de
deur. Dat zeggen ze allemaal tenminste.
Woonde hier een gewoon iemand, dan zou het wel gaan, maar
hier woont een *buitengewoon* iemand.
Hier woont... gekke Gart.

Met de handen op zijn rug staat Kees tegen het scheve huisje
geleund.
De regen zingt zijn ceptonig gezang.
Hij slaat met kracht de bladeren van de kastanjeboom voor
hem omlaag.
Even vermindert de regen.
Het is alsof hij wegzinkt in een grote diepte.
Maar het is maar even.
Het zwelt weer aan, en waar Kees staat komen nu ook de grote
druppels tegen zijn gezicht.
Een harde windstoot rammelt aan de oude pannen op het even
oude dak.

Zoveel mogelijk drukt Kees zich tegen de muur.

Er kon wel eens een pan van het dak waaien.

Onweer!

Ook hierin toont God Zijn macht aan de mensen, weet Kees.

„Nooit *bang* zijn voor onweer,” zei vader altijd, „wèl ervoor *vrez*en.”

Kees is nu groot. Hij begrijpt nù wel wat die woorden betekenen.

Niet bang zijn, maar eerbied hebben voor het onweer.

„Als het onweert, spreekt de Here tot ons.”

Dat zei moeder vroeger tegen hem, toen hij nog klein was.

Ja, de Here spreekt.

Een verblindende blauwe vlam... een sissend knetterende slag...

Even voelt Kees niets meer.

Hij slaat zijn handen voor zijn ogen en valt als vanzelf neer tegen de harde stenen muur.

Door dat harde komt hij weer bij.

Hij hoorde niets meer, maar nu slaat hij zijn ogen weer op en zijn oren hóren ...horen een hevig gekraak...

Hij krijgt een rare reuk in zijn neus... een tak zwiept in zijn gezicht...

„O Here, bewaar me, help... hélp me!” bidt Kees.

Hij bidt zo maar. Hardop, zonder zijn handen te vouwen.

De regen slaat weer in z'n gelaat.

Kees kijkt.

Hij ziet niets bijzonder.

„Ik dacht vast, dat het insloeg in de kastanjeboom voor me,” mompelt hij.

Er is echter niets aan de boom te zien...

Nee..., ja... tóch!...

Een grote tak hangt slap neer langs de boom.

De tak zwaait langzaam heen en weer.

Getroffen!...

Kees luistert, of hij geen beweging hoort in het huisje.
Flauw straalt het licht nog naar buiten.
Hij hoort niemand komen...
„Zou Gart niet om onweer geven?” vraagt Kees zich af.
Vást niet, anders kwam hij wel naar buiten, want dit was toch vlakbij. Zijn huisje had wel in brand kunnen staan.

Hoe lang Kees hier nu al staat, weet hij zelf niet.
Het lijkt wel een uur.
Toch ging alles vlug.
„Zou Gart me gehoord hebben,” denkt Kees, „toen ik zo hard-op bad?”
„Kees, schaam jij je dat je God om hulp riep?” vraagt een stem van binnen.
Nee, Gart heeft het vast niet gehoord. Dat kán niet.
Eens kijken of hij niet naar binnen kan zien.
Nee even wachten nog. De bui is nog niet over.
De b...
„Kré...boene bómmrr... bewoém!...
Weer een zware slag, vlák op het vuren!
Een dof gerommel rolt nog na...
Dan wordt plots de regen minder.
Donker blijft het.
De bui trekt over...

Ergens langs een eenzame polderweg aan het begin van het dorp staat een huisje in de donkere avond.
Het is een oud vervallen huisje met een vlieromheining er omheen en een kastanjeboom ervoor.
Eén tak van die kastanjeboom hangt naar beneden.
Zacht wiegt hij mee op de wind.
Dáár, vóór het huisje, staat iemand.
Het is donker, maar toch is hij nog nèt te zien, want hij heeft een slagerskiel aan, en die is wit.
Twee lichtstrepen wijzen uit het huisje naar buiten.

Er brandt binnen licht. Door twee uitgezaagde hartjes in de blinden komt dat licht naar buiten.

„Nou moet ik toch eens kijken wat gekke Gart uitvoert,” denkt Kees. „Zou het onweer hém nu niets zeggen?”

De bui is zo goed als voorbij.

De regen druppelt nog wat na.

De wind is ook gaan liggen.

In de verte rommelt nu en dan de bui nog.

Verder is het stil, geheimzinnig stil.

Nog een enkele verdwaalde regendruppel tikkelt in de plassen.

Voorzichtig sluipt Kees naar het raam.

Als Gart nu eens naar buiten keek door de hartjes?

„Dan zou hij mij misschien zien,” denkt Kees.

Hij schuifelt langs de muur.

Behoedzaam maakt hij met zijn handen een kokertje voor een hartje en dan drukt hij zijn gezicht zó tegen zijn handen, dat hij juist met één oog naar binnen kan kijken.

Dikke rimpels trekken zich samen boven de neus van Kees.

Ingespannen tuurt hij.

Hij hoort niets daar binnen.

Hij kijkt...

Dan ziet hij... dat aan de binnenkant een laken voor het raam hangt.

Kees kijkt nu tegen dat laken aan, maar door dat laken heen kijken gaat niet.

„Da's ook jammer,” broemt hij.

Zo stil mogelijk trekt hij zijn hoofd terug... dan zijn handen.

Kees kijkt rond of er iemand aankomt.

Hoort hij daar iets. Daar om de hoek?

Nee, zeker verbeelding geweest.

De regen heeft helemaal opgehouden.

Zacht suist de wind door de bladeren van de kastanjeboom.

In de verte loeit een koe. Het klinkt ver over de polder.

Kees' ogen dwalen over dat alles.

Het lijkt nu nog stiller na het onweer.

Ver weg pinkelen lichtjes van het andere dorp.
Mooi is dat.
Ineens lijkt het alsof de twee lichtstrepen uit het raam een beetje bewegen. Heel even maar.
Kees merkt het.
Dan ziet hij ook ineens, dat de ene streep veel lichter is dan de andere.
Was dat straks nu al zo?
Gek, dat hij dat niet gezien heeft.
Zou misschien voor dat ene hartje het laken weg zijn?
Toch eens even door dat tweede ook kijken dan.
Hij vergeet alles om zich heen.
Als een Indiaan sluipt Kees gebukt onder het raam door.
Hij staat aan de andere kant.
Nu weer net als daarstraks. Eerst een kokertje maken van zijn handen.
Dan zijn gezicht ...
Met één oog staart hij naar binnen...
Ja!... het laken is aan deze kant weg. Net wat hij dacht.
Eerst even aan het licht wennen.
„Tik.”
Kees schrikt. Hij kijkt om.
Niets. Zeker een druppel van de bomen.
Hij kijkt weer...
Een witte schaal hangt aan drie kettingen aan de zolder.
Boven in die schaal zit een rond gat met een lampeglas er doorheen.
Dat is een petroleumlamp.
Verder kan hij weinig zien.
Onder de petroleumlamp begint iets zwarts.
Stil... dat zwarte lijkt wel te bewegen.
Ja, het gaat wat heen en weer.
Het is ... o... het is Gart!
Kees gaat wat dichterbij het raam staan om meer naar beneden te kunnen zien.

Zijn oog valt nu op een ouderwetse, ronde tafel.
Aan die tafel zit gekke Gart.
Kees kan niet zien wat Gart doet.
Hij zit met zijn rug naar Kees.
Alleen Garts rechterarm ziet Kees.
Die arm beweegt soms.
Nu bukt Gart zich wat voorover.
Zijn rechterarm schuift over de kale tafel.
Gart doet iets.
Maar Kees kan niet zien wàt Gart doet.
Telkens gaat Garts arm omhoog... een beetje maar... Dan
weer omlaag...
„Wat zit die ouwe daar toch te prutsen,” fluistert Kees tot
zich zelf.

Hoe Kees zich draait, hoe hoog of hoe laag hij gaat staan, het
geeft allemaal niets.
Steeds kijkt hij tegen de rug en de arm van Gart aan.
Ineens staat Kees weer doodstil.
Vol aandacht is hij nu voor wat gekke Gart doet...
Langzaam strekt Gart zijn arm uit.
Zijn kromme bevende oude vingers gaan trillend naar rechts.
Kees volgt die hand met zijn ogen.
De oude verweerde hand houdt stil.
Gart neemt iets op van de tafel...
Langzaam strekt Gart zijn arm uit.
Zijn rug kromt zich.
Dan zit Gart weer stil.
Zijn hoofd is gebogen.
Kees verroert zich niet. Hij kijkt maar.
Dàn ziet hij... ja... dan ziet hij wat gekke Gart zit te doen.
Of... zién kan hij het niet.
Maar Kees begrijpt het wèl.
Hij begrijpt het, omdat hij ziet wat gekke Gart in zijn hand
heeft.

Garts arm beweegt weer... even omhoog...
Dan weer wat lager...

Kees zucht. „Zielig toch, als je zo bent”, mompelt hij.
Hij doet een paar passen achteruit, bij het raam vandaan.
Eerst blijft hij even staan, want hij ziet nog niets in het donker.
Brr. Nu merkt hij pas goed, dat hij doornat is.
Zijn bloeze plakt aan zijn arm.
Als hij even aan de duisternis gewend is, strompelt hij naar de
opening in de heining.
Hij pakt zijn fiets, die nog net ligt zoals hij hem heeft neerge-
gooid.
De mand is nog zwaarder geworden.
Van al dat water zeker.
Kees spring op zijn fiets en rijdt naar huis.
Ze zullen wel ongerust zijn thuis, omdat hij zo lang is weg-
gebleven.

En dan nog zo'n bui.
Kees trapt...
Rrrt... rrrt... gaat zijn ketting.
Hij schudt zijn hoofd.
„Die Gart toch!... Wat een rare!”

In het eenzame huisje langs de polderweg zit Gart.
Strelend gaan zijn oude vingers over het deksel van een klein
oud kistje...
Een klein houten kistje...

4 KEES VERTELT

Een hele tijd later.

Zondagavond.

In het gezellige kamertje zitten ze.

De lamp verspreidt een zacht licht over de tafel.

De koffiepot pruttelt op het petroleum-stelletje.

Het is feest vanavond.

Eigenlijk is het een feestje achteraan.

Maar voor Arie is het een heerlijke avond.

Gisteren is Kéés jarig geweest.

De hele avond is er toen visite geweest.

Jan en Adriaan, twee vrienden van Kees.

En het hoofd van de school met zijn vrouw.

En Beukhof, de slager.

Maar nu is Arie er.

Gisteravond mocht hij niet, want Kees had gevraagd of ze zondagavond een „bakje” kwamen drinken. Nou, dat deden ze natuurlijk.

Ze. Ja, want Arie is niet alleen.

Vader en moeder zijn er ook.

Nu zitten ze allemaal gezellig rond de tafel.

Nu eens schenkt Kees' moeder de kopjes vol met heerlijk dampende koffie.

Dan weer deelt ze koekjes rond.

Lekker vindt Arie die krakelingen.

Vader en de vader van Kees, en Kees zelf, roken alle drie een pijp.

Gezellig staat dat, vindt Arie.

Kalm kringelt de grijs-blauwe rook omhoog uit de pijpen.

Kees kan ook al kringetjes blazen.

Zo ongemerkt heeft hij er een.

Hij ziet het niet eens, want hij praat juist druk met vader.

Arie kijkt het kringetje na. Het vloeit uit, en in grote lange slierten drijft de rook onder de lamp.

Buiten regent het.

Het is al herfst. Het wordt al kouder ook.

„Nou, we hebben het warm genoeg gehad, deze zomer,” zegt vader.

„Ja, zeg dat wel,” zegt Kees.

„En toch niet veel onweer.”

„Nee, maar als er een bui kwam, was het raak ook.”

Ineens moet Arie een beetje lachen.

Hij ziet zich nog staan, toen met die zware bui, deze zomer.

Hij kòn maar niet van die stoel afkomen.

Es kijken, dat is alweer heel wat weken geleden.

Nog een paar maanden, dan is het alweer Kerstfeest.

Arie grinnikt nog, als hij denkt aan de volgende morgen, na de bui, toen hij zag waar hij zo bang voor geweest was.

Een vlindertje dat over het vloerzeil wipte.

Ja, daar was hij, een jongen nog wel, angstig voor geweest.

„Ik geloof dat Arie binnenpretjes heeft,” zegt Kees.

Allen kijken ze naar Arie.

Hij krijgt er een kleur van.

„Toe joh,” zegt Kees, „laat ons ook mee genieten.”

Arie lacht maar wat.

Die Kees ziet ook alles.

„Het is zo raar,” mompelt Arie.

„Toch vond jij het nogal grappig, geloof ik,” zegt Kees.

„Arie vindt alleen vlindertjes maar grappig, niet weer, Arie?” zegt vader lachend.

O die vader toch. Die raadt nu altijd alles precies.

„Vlindertjes?” vraagt Kees.

Dan móet Arie wel vertellen. Van die avond, toen die onweersbui op kwam zetten.

En van die stoel...

En van het getik op het zeil...

„Ha ha,” zegt Kees lachend, „bang voor een uiltje; voor zo'n klein vlindertje. Ik dacht dat jij flinker was, hoor Arie!”

Kees steekt zijn pijp aan van de pret.

En de pijp was nog niet eens uit.

„Sjonge, jonge,” bromt Kees nog, „een vlindertje op het zeil,... hoe bestaat het!”

Opeens wordt Kees stil.

Zijn gezicht staat ernstig.

Hij herinnert zich nu ook weer die avond.

Hij moest toen vlees wegbrengen naar het andere dorp. Toen overviel hem de bui.

„Zeg, da's waar, weten jullie eigenlijk wel, dat ik toen ook bang geweest ben? Of liever, dat ik toen toch even geschrokken ben?”

Arie schuift wat dichter bij met zijn stoel.

Als Kees begint, dan duurt het meest nogal even.

„Thuis heb ik het, geloof ik, wel verteld, maar ik denk dat jullie dat nog niet weten. Ik dacht er nu juist aan.”

Nee, vader en moeder weten van niets. En Arie en Piet ook niet.

Dan vertelt Kees.

Van het vlees. Van de fietstocht door de wijde polder.

Van de bui, die zo plotseling op kwam zetten, en van de regen.

„Ik was juist bij het huisje van gekke Gart,” zegt Kees.

Arie kijkt naar Piet.

Piet kijkt naar Arie.

Gekke Gart.

Ze denken weer aan de middag van de onweersbui. Het was zo warm.

„Toen kwam er toch een slâg,” zegt Kees.

Hij vertelt van het schuilen, van de regen, van de inslag in de oude kastanjeboom...

En dan... van het licht uit het raam.

„Kwam Gart niet kijken?” vraagt vader.

„Nee,” zegt Kees. „Hij is niet naar buiten gekomen.”

„Hoe komt Gart toch zo raar?” onderbreekt moeder het verhaal van Kees. „Zo eigenaardig... zo... schuw, bedoel ik?” Jammer, vindt Arie.

Het werd nu juist zo spannend, denkt Piet.

„Gekke Gart?”

„Och, hij is altijd een rare geweest,” vertelt Kees' vader.

„Ik heb hem van vroeger af al gekend.

Hij zal wel zestig jaar oud zijn. Toch verandert hij niet veel. Op school, dat heb ik tenminste wel eens horen vertellen, kon hij niet best leren. Lezen kon hij maar heel slecht. Zijn moeder is twee jaar na zijn vader gestorven. Toen was Gart nog heel jong. Hij bleef alleen met zijn broertje over. Een oude tante heeft toen de twee jongens in huis genomen. Ze woonde in het huisje waar Gart nu nog in woont. Die tante was nogal rijk, vertelden de mensen. Het was een erg ouderwets mens. Ze zorgde goed voor de jongens, maar toch deed de moeder van de jongens dat veel beter. Dat was een vrouw die van de Here Jezus hield. Ze bad ook veel voor haar jongens, vooral na het sterven van haar man, die 's avonds laat vaak dronken thuiskwam. Zijn vader heeft Gart niet goed meer gekend. Alleen zijn moeder. Kort na elkaar stierven zijn broer en zijn tante.

Toen bleef Gart alleen.

Alleen in het eenzame huisje langs de polderweg.

Zo hebben de mensen het ten minste altijd verteld.

En daar woont hij nu nog.

Wat Gart doet, welk werk hij heeft, weet niemand.

Hij heeft alleen een tuintje bij zijn huisje. Daar verbouwt hij van alles in. Verder doet hij niet veel, geloof ik.

Maar centen heeft hij vast.

Alleen weet niemand, hoe hij eraan komt.

Misschien van zijn tante.

Er komt ook niemand binnen. Hij houdt zelf zijn huisje schoon.

Er wordt wel eens verteld, dat hij een geweer onder zijn kussen heeft liggen, als hij slaapt.

Dat is tegen dieven.

Gart komt nooit in de kerk. En maar zelden komt hij op de weg. Want als hij op de weg komt, dan schelden de jongens hem uit voor „gekke Gart.” Dan wordt hij kwaad. Dan vloekt hij heel erg...”

Weer kijkt Piet naar Arie.

En Arie kijkt naar Piet.

Ze vinden het warm in het kamertje.

Toch is het geen zomer meer.

„Dan vloekt hij heel erg...”

„Ja, hij is een zonderling”, verbreekt Kees nu de stilte.

„Een rare is hij. Een echte ouwe vrek.”

„Waarom?” vraagt vader.

„Nou, luister maar,” zegt Kees, „dat zal ik vertellen. Toen ik daar zo buiten stond, kreeg ik die lichtstrepen in de gaten.

Ik dacht toen zo, toch eens kijken wat gekke Gart nu uitvoert.

Ik keek door het hartje en toen zag ik hem zitten.

Toen ik wegging, heb ik mijn hoofd nog geschud over die dwaas, want weten jullie wat hij zat te doen?”

Met open mond luisteren de jongens.

„Weten jullie wat hij deed?”

Hier wacht Kees even.

„Hij zat aan de tafel bij de brandende petroleumlamp zijn...”

Weer wacht Kees even.

„...Zijn geld te tellen. Ja zijn geld te tellen. Ik heb met eigen ogen zijn geldkistje gezien. Een klein houten kistje...

Daar zat ie mee in zijn handen!”

Het is heel stil in de kamer. Niemand spreekt meer.

Buiten tikt de herfstregen tegen de ruiten.

Donkere wolken jaren langs de lucht.

Donkere dreigende wolken zijn het.

Zij jagen over de wijde dorpen en vlekken.

Zij spelen hun spel boven de wijde polder.

Ze waaien wild over de polderweg. De wind juicht in woeste

galop langs die weg. Hij rukt aan een kastanjeboom. Hij blaast tegen een eenzaam huisje. Hij blaast tegen twee gele lichtstrepen, die uit het huis stralen. Maar die lichtstrepen geven niet om de wind. De lichtstrepen blijven. De wind gaat het eenzame huisje voorbij. Hij loeit laag langs een vlierheining, rukt de laatste blaadjes eraf.

In dat huisje bij die vlierheining zit eenzaam en stil een oude man met in zijn hand een houten kistje...

„Kom Arie, we zullen eens opstappen, nietwaar moeder?”

Vader, moeder en Arie gaan weg.

Arie kijkt Piet aan.

Piet ziet zo vreemd.

Hij is zo stil.

Een kille windvlaag valt naar binnen, als ze de deur uitgaan.

De regen slaat hen in het gezicht.

„Brr” zegt vader „we gaan gauw onder de wol, hoor!”

Arie is stil.

Dat verhaal van Kees.

Dat kan hij maar niet kwijt.

En dan het verhaal van Kees' vader over Gart.

„Dan vloekt hij heel erg,” zei Kees' vader.

Ja, dat weet Arie best.

Dat hebben ze gehoord ook.

Hij en Piet...

Ze zijn thuis.

„Nu vlug uitkleden, Arie,” zegt moeder.

Vader leest eerst nog een gedeelte uit de Bijbel:

Een psalm van David.

De Here is mijn licht en mijn heil,
voor wie zou ik vrezen?

De Here is mijns levens veste,
voor wie zou ik vervaard zijn...?

Die nacht heeft Arie een nare droom.

Hij loopt op een lange, eenzame weg.

Opeens is het donker.

Vanuit de verte komen twee grote lichten op hem aan.

Hij wil weglopen, maar hij kan zijn benen niet bewegen.

De twee lichten komen dichterbij.

Twee grote lichtharten zijn het en die staan op een grote houten kist. Steeds groter wordt die kist en komt recht op hem aan.

Arie wil schreeuwen. Maar ook dat kan hij niet.

Als de kist vlakbij is, ziet hij dat gekke Gart er bovenop zit.

In de ene hand heeft Gart allemaal guldens en rijksdaalders.

Die laat hij door zijn handen glijden, maar telkens komen er weer nieuwe voor in de plaats.

In zijn andere hand heeft hij een lang, glimmend mes.

Daar zwaait hij mee door de lucht en hij vloekt maar, terwijl hij tegen Arie roept. „Sláchten, dat zal ik je, slachten... hááá...”

Dan licht het opeens, net als bij een onweer, en een grote zwarte boom valt over de weg, precies op het mes van Gart. Het mes slingert flikkerend door de lucht, op Arie af.

Daar komt het...

O, hij schreeuwt, maar geeft toch geen geluid.

Opeens een groot geraas. Alles suist om zijn oren...

Hij hoort een dakpan klapperen en toch is er nergens een huis...

Klappe... klap...

Met grote ogen, hol van angst, staart Arie omhoog.

Hij voelt om zich heen.

Hu, dat is zacht... en koud!

Het lijkt wel... een... ja... het is een déken!

En... hij ligt op iets zachts.

Een... kussen.

Hij ligt in bed.

Hij heeft gedroomd!

Buiten huilt de wind.

5 WAT MEESTER VERTELDE

Het geroezemoes van stemmen verstomt.

„Ziezo, jongens en meisjes, we gaan beginnen!”

Meester Mulders staat voor de klas.

Hij houdt van deze kinderen.

Hij houdt eigenlijk van alle kinderen, maar déze klas vindt hij altijd bijzónder prettig.

Jammer, dat het jaar alweer bijna om is.

Na het Kerstfeest gaat de helft naar een hogere klas.

Dan raakt hij dus weer veel bekende gezichten kwijt en zullen er weer onbekende voor terugkomen.

Hij kijkt de rijen langs.

Heel anders toch altijd, als in de week.

Hier op de zondagsschool zijn de kinderen niet anders dan in de week, maar toch is er iets, hij weet niet wat, dat mooier is.

Zou het in al die zondagse kleren zitten?

Hij gelooft het niet.

Kalm loopt hij naar de lessenaar toe.

Zo, met zijn armen over elkaar op de lessenaar geleund, kijkt hij één voor één zijn kinderen aan.

Vol spanning zien ze naar hem op.

Op de derde bank zitten Arie en Piet.

Allebei gaan ze graag naar de zondagsschool.

Voorals meester Mulders er is.

Die vertelt zo fijn.

Nèt of je alles echt voor je ziet gebeuren, zo vertelt meester.

En... het loopt tegen het Kerstfeest. Dan is het helemaal fijn.

Dan duurt de zondagsschool een half uur langer.

Dan gaan ze zingen.

Versjes voor het Kerstfeest van de zondagsschool in de kerk.

Al een paar keer hebben Arie en Piet dit mogen meevieren.

Het is altijd éven fijn.

Dan mogen ze allemaal op stoelen zitten in 't midden van de kerk.

En vader en moeder mogen ook komen.

En dan begrijpt Arie het allemaal zo goed.

En Piet ook.

Dan zit de hele kerk vol.

Als Arie gewoon in de kerk zit, op een gewone zondag, dan vindt hij het wel mooi, maar toch begrijpt hij er soms zo weinig van.

Dan vraagt hij wel eens het een en ander aan vader, als de kerk uit is.

Maar dan snapt hij het soms nóg niet.

Zo heeft hij ook eens aan vader gevraagd, wat de dominee toch telkens bedoelde als hij bad voor de kerk die bloedde uit duizend wonden.

Hij keek dan na het amen zeggen van de dominee vaak schuw naar de muren van de kerk.

Die muren waren wit.

Overal zaten barsten in dat wit.

Toen dacht hij dat hij het begreep.

Die barsten, dat waren de wonden van de kerk, waarover de dominee sprak.

Hij heeft eens geprobeerd ze te tellen.

Maar tot duizend kwam hij lang niet.

Toch zou de dominee ze wel goed geteld hebben.

Dominee was heel knap.

Maar dat bloed dan? Daar zag hij niets van.

De volgende zondag ook niet.

Hij heeft het toen eens aan vader gevraagd.

Vader wist wèl wat het betekende, maar het was héél moeilijk om dat te begrijpen, had vader gezegd.

Vader heeft er toen iets van verteld.

Ja, het was erg moeilijk.

Hij begreep het ten minste niét.

Maar op het Kerstfeest, in de kerk, dan vertelt dominee het Kerstverhaal.

Dát begrijpt hij.

Dat vindt hij mooi. Dat prachtige verhaal van het Kindje, dat de zoon van God was.

En toch zegt dominee dan wel eens, dat het Kerstverhaal juist een heel moeilijk verhaal is.

En dán nog een gewóón verhaal.

Nou, dat is ook altijd mooi.

En dan krijgen ze een boek.

En een appel.

En ze mogen allemaal een kopje of bekertje meebrengen voor chocolademelk.

„Stil, opletten nu, meester gaat vertellen!”

Een half uur later.

Diep in hun jassen gedoken, een beetje voorover tegen de snepende wind, lopen ze naar huis.

Ze praten niet veel.

Ze dénken.

Allebei.

Meester vertelde weer zo mooi, vanmiddag.

Het verhaal van de barmhartige Samaritaan.

Arie en Piet hebben het allebei al vaker gehoord.

Maar zoals vanmiddag, zó hebben ze het nog nooit gehoord.

Meester heeft gezegd, met een paar woorden maar, dat eigenlijk alle mensen zo behoorden te doen als die Samaritaan.

Een hart vol liefde hebben.

Niet alleen voor vader en moeder, voor broertje of zusje nee... voor iedereen...

Voor de arme mensen net zo goed als voor de rijken.

De armen... de eenzamen... de ongelukkigen...

Zó bedoelde het de meester.

Nee, beter nog: zó bedoelde de Here Jezus het.

„Als we de Here Jezus liefhebben, dan kan het niet anders of we zullen ook onze naasten liefhebben,” zei meester.

Onze naasten... Dat betekent iedereen.

De meester heeft verteld, vanmiddag.

Maar eigenlijk heeft de Here Jezus zélf verteld.
Want wat de meester vanmiddag vertelde, dat zelfde verhaal
heeft de Here Jezus óók aan de mensen verteld.
Ze noemen dat een „gelijkenis”.
„Ga heen,” heeft de Here toen gezegd, „en doe desgelijks!”
Dat was tot de mensen die bij de Here stonden.
„Maar dat zegt de Here ook tegen ons,” zei meester.
Ook tegen Arie en Piet...

„Zeg Piet, heb jij het verteld, thuis, dat we toen gekke Gart
zo uitgescholden hebben?”

Piet kijkt op.

Zijn gezicht is rood van de wind.

Of van iets ánders, misschien?

„Eh... nee... eh... natuurlijk niet.”

„O!”

Beiden kijken ze voor zich op de weg.

„Waarom ...eh... vraag je dat zo?”

„Nou... eh... zomaar.”

Allebei stappen ze door.

De wind snijdt hen langs het gezicht.

„Weet je wat ik wel eens zou willen?” zegt Piet.

„Nou?”

„Eens bij gekke Gart gaan kijken, stilletjes, weet je wel, als hij
zijn geld zit te tellen!”

„Durf jij?”

„Samen wel!”

„Dat mogen we vast niet, zo in de avond.”

„Nee, maar ik wou hem toch wel eens zien zitten. Hoe lang zou
het lopen zijn, bij ons vandaan?”

„Vast wel tien minuten.”

„Ja.”

„Hebt uw naasten lief!”

Dat zei de Here Jezus, die werd geboren, heel lang geleden,
in een stal, in Bethlehem...

6 NOG TWEE WEKEN

Nog twee weken.
Dàn is het Kerstfeest.
Maar vóór het zover is...?

Op de lage zolder zit Arie.

Alleen.

Toch beweegt zijn mond. En soms praat hij hardop.

Hij zit met een jas aan, want het is koud op zolder.

Beneden brandt de kachel.

Maar daar loopt moeder telkens heen en weer.

Daar is het niet stil. En Arie moet juist stilte hebben.

Want Arie kijkt heel ernstig.

Arie leert.

Op zijn knieën ligt een boek.

Een dik boek.

Een oud boek.

De bladzijden zijn aan de randen helemaal bruin.

Dat komt van het vele gebruik

Dat boek heet: de Bijbel.

Eerst langzaam, dan weer vlugger spelt Arie de woorden die hij leest.

Telkens richt zijn hoofd zich op.

Dan prevelt hij de gelezen woorden na.

Het is moeilijk om dat helemaal uit je hoofd te leren.

Maar hij wil het zelf graag.

Op de zondagsschool, verleden week, heeft meester Mulders gevraagd, wie er voor het Kerstfeest iets wilde leren.

Een paar teksten of een heel hoofdstuk uit de Bijbel.

Verleden jaar heeft hij drie teksten opgezegd.

Nu wil hij meer leren.

Geen teksten, maar een heel stuk achter elkaar.

Samen met vader heeft hij een hoofdstuk uitgezocht.

Lukas twee.

„Geboorte van Jezus Christus,” staat boven de eerste zeven verzen.

En boven vers acht tot eenentwintig staat: „De herders en de engelen.”

Twintig verzen. Dat is een heel eind.

Hij kent er nog maar vijf.

Maar, hij heeft nog twee weken de tijd vóórdát hij ze alle twintig moet kennen.

Eerst nog even herhalen.

„En het geschiedde in die dagen, dat er een bevel uitging van de keizer Augustus, dat het gehele rijk moest worden ingeschreven.

Deze inschrijving had voor het eerst plaats, toen...”

Hè, hoe was die naam ook alweer.

Even kijken. O, ja...

„toen Quirinius het bewind over Syrië voerde.

En zij gingen allen op reis om zich te laten inschrijven...”

Mooi is dat hoofdstuk.
En dan dat van de engel... en de herders.
En dan dat prachtige vers van: Ere zij God in de hoogste hemelen... en vrede op aarde...
Brr, wat is het hier eigenlijk koud.
Hij zal maar naar beneden gaan.
Morgen maar weer verder.
Piet leert maar twee teksten. Die is gauw klaar.
Nou ja, laat hij dan een beetje langer erover doen.
Als het eenmaal Kerstfeest is, is het juist fijn.
Dan luistert de hele kerk naar hem. De dominee ook.

Langzaam slaat hij de Bijbel dicht.
Hij loopt naar het raam. Even de stoel ervóór en dan eens de polder inkijken.
Even maar, want warm is het hier niet.
Kaal ligt de polder in de winterstille.
De zon gaat onder.
Vroeg al.

7 HET PLAN

Naast het huis waar Piet woont, staat een schuurtje.
Een oud scheef schuurtje.
In dat schuurtje zitten twee jongens.
Het is koud.
Maar dat voelen ze niet.
Daar hebben ze het veel te druk voor.
Hun ogen glanzen.
Verder staan hun gezichten ernstig.
Ja, want ze hebben iets heel gewichtigs.
Ze hebben een plan.
Dat weten zij samen.
Verder niemand.
Ze buigen hun hoofden naar elkaar toe.
Ze fluisteren.
Want niemand mag het horen...

„Wanneer doen we het dan?”
„Eens kijken ... dat is... nee jòh, dan is het zondag!”
„Ja.”
„Nou, dinsdag dan?”
„Ja, da's goed!”
„En... eh... als het nu eens niet kan?”
„Hoe bedoel je?”
„Nou, het kan toch raar weer zijn, sneeuwen of zo?”
„Dan doen we het toch!”
„Ja, maar... ik... eh... doe het liever als het goed weer is.”
„Nou, we zien het nog wel!”
„Ja!”
Even zeggen ze niets.
Allebei denken ze aan 't zelfde.
Allebei denken ze aan hun plan.
Opeens schrikt er een op.

„Nee jòh... eh... dan is vader jarig!”
„Wat?!”
„Nou, dinsdag, dan kunnen we niet, dan is vader jarig!”
„O! nee, dan maar op een andere keer.”
„Donderdag?”
„Ja, vooruit maar!”
„Goed!”

De deur van het schuurtje gaat open.
Eerst op een kier.
Dan verder.
Achter elkaar komen twee jongens naar buiten.
Ze doen heel zacht.
Ze doen de deur weer onhoorbaar op de klink.
„Zo!”
Dan praten ze wat harder.
Over iets heel anders hebben ze het nu ineens.
In het schuurtje praatten ze over hun plan.
Maar hier buiten doen ze dat niet.
Hoor maar!
„Hoe ver ben jij al?”
„Ik ken er al vijf”.
„Dat is nog niet veel!”
„Nee, maar het is ook nog niet zover. En hoever ben jij?”
„Nog niets!”
„O! niets is nog geen twee!”
„Nee, maar één heb ik wel eens meer gehoord. Die is niet moeilijk. „Want er zal een rijsje voortkomen.
„Zo begint het, maar verder weet ik het niet meer!”

Dan zijn ze bij de deur.
Even fluisteren ze nog.
„Niet vergeten hoor... en eh... niks zeggen!”
„Nee!”
Met de handen diep in zijn zakken klept Arie op zijn klompen

aar huis. Zou het gaan vriezen?

a, een beetje doet het 't 's nachts al, maar dat dooit over-
ag' weer weg.

ijjn, schaatsenrijden en sleeën! Hij heeft er echt zin in.

Hij is thuis.

Zijn klompen keert hij buiten, naast de deur, om.

De warmte komt hem tegen als hij de deur opendoet.

De lamp brandt al.

Goch wel gezellig, die wintertijd.

a, en dan al die prettige dagen: St.-Nicolaas, Kerstfeest, twee
lagen wel, en Oudejaarsavond en Nieuwjaar.

„Zo, ben je daar weer?”

„Ja, moeder... is vader al thuis?”

„Nee, nog niet, maar hij zal zó wel komen.”

„Mag ik nog even lezen, moe, tot vader komt?”

„Ja, als je dan direkt maar stopt, anders wordt het zo laat.”

Hij schuift een stoel naast de kachel.

Nu zijn boek.

Een fijn boek heeft hij, van school, van de bibliotheek.

„De molens bij de plassen,” heet het.

Echt spannend is het. Er gebeurt zo ontzaglijk veel in.

En als hij iets eens niet erg begrijpt, dan vraagt hij het aan
vader. Die weet alles!

Onder het eten wil hij telkens wat vragen aan vader en moeder.

Of het mag. Donderdagavond.

Maar dat moet hij pas nà dinsdag vragen.

Dat heeft Piet gezegd. En dat is maar goed ook.

Anders zou het misschien uitkomen.

Piet vraagt het ook, nà dinsdag pas.

Want dinsdag is vader jarig en dan komen misschien Piets
vader en moeder.

Ze hebben een plan. Hij en Piet.

Een heel geheimzinnig plan...

8 DONDERDAGAVOND

Het is een donkere avond.

De wind waait snerpnd door de kale takken van de bomen.
Hij snuift over de weg, tegen de heining langs de weg, en rukt
aan de ramen van de lage huisjes.

De kille wind.

In die wind, een jongen.

Z'n kraag hoog op. Z'n handen diep in z'n zakken.

Die jongen staat geleund tegen de muur van een oud schuurtje.

Hij kijkt.

Z'n ogen proberen door de muur van het huis vlakbij heen te
boren.

Maar hij moet dat opgeven. Dat kan natuurlijk niet.

Hij wacht.

Zijn haren waaien wild.

Ze vegen voor zijn ogen.

Hij heeft wel een muts, maar die zit in zijn zak gestopt. Zijn
hand er bovenop.

Zonder muts kan hij veel beter horen.

Strak staart hij naar het verlichte raam tegenover hem.

Onder dat raam staat een fiets.

Het stuur glimt in het matte licht.

Het kon wel eens gaan sneeuwen. Zó koud is het.

„Zou hij teruggaan?”

„Nee, niet flauw zijn nu, doorzetten!”

Kwam hij nou maar!

Stil, daar komt hij!

De deur gaat open.

Een brede lichtstreep valt naar buiten en verlicht de struiken
die juist in die streep staan.

Hij kan niet zien wie er naar buiten komt.

Dat wacht hij maar af.

Hij gaat een klein beetje achteruit.

Met zijn hoofd net om de hoek van het schuurtje, kijkt hij.
De lichtstreep verdwijnt.

„Nou, tot vanavond hoor!”

Een deur slaat dicht. Voetstappen op het grint. De fiets wordt
weggepakt... een tik, en de fiets rijdt weg.

Een fel rood lichtje tekent het spoor van de fiets.

Dat was Kees!

Die gaat naar de jeugdclub, da's waar ook, donderdagavond.

Weer gaat de deur open.

Gelukkig, dat is hij.

„Pas op hoor, voor het donker!”

„Ja, ik ben er zo!”

„Niets gemerkt?” vraagt de een.

„Nee”, zegt de ander.

Dan stappen ze voort. Allebei.

Langs de donkere weg gaan twee jongens.

Achter hen staat eenzaam een schuurtje...

Uit een raam, vlakbij dat schuurtje, valt vaag het lamplicht.

Ze mochten! Allebei.

Piet mocht naar Arie, vanavond.
Arie mocht naar Piet.
Zo hadden ze het afgesproken.
En ze hadden thuis niets gemerkt.
Bij Piet denken ze, dat hij nu bij Arie thuis is.
En bij Arie denken ze, dat deze bij Piet zit.
Arie mag tot half negen bij Piet blijven.
En Piet mag tot kwart over acht.

Ze zijn er bijna.
Nu nog langs de vlierstruiken.
Gebukt sluipen ze achter elkaar door de opening.
Nu zijn ze er.
Ze lopen, nee ze sluipen over het erf van... gekke Gart!
Ja, want dit was het plannetje dat ze hadden.
Stiekem, zonder dat ze er thuis iets van weten, zijn ze nu bij
het huisje van Gart.
Piet sluipt voorop.
Hij komt bij de hoek.
Hij kijkt zómaar óm de hoek. De wind plakt tegen zijn gezicht.
Die Piet!
Wat dūrfst die toch.
Hij trekt zijn hoofd terug.
„Ja, jòh, we treffen het. Het licht brandt!”
„Ja?”
„Kom maar, stil hoor, als ie ons hoort!”

Daar gaan ze.
Twee schuifelende jongens. Twee jongens die stilletjes van
huis gegaan zijn.
Nu de hoek om.
Hu, die wind!
Ja, daar zien ze het al. Daar hebben ze de hele week aan ge-
dacht...
Twee lichtbundels boren in de duisternis van de winteravond.

Ze vallen langs een oude kastanjeboom.
Eén tak van die boom is afgebroken.
Maar dat is niet duidelijk te zien.
Daarvoor is het te donker.

„Durf jij?” fluistert Piet.

„Jij?” hijgt Arie.

„Dan moet jij goed opletten of er soms iets aankomt!”

Met zijn handen langs de muur, sluipt Piet tot aan het raam.
Hij moet op zijn tenen gaan staan, om te kunnen kijken door
een hartje.

„Als er nu maar geen laken voor hangt, net als bij Kees,”
denkt hij.

Nee, gelukkig!

Dan loert Piet naar binnen.

Een paar houten bruine balken ziet hij aan de schemerdonkere
zolder.

Hij richt zich nog meer op.

Dan... o...!

Hij ziet hem... ja... hij zit er... met zijn rug naar het raam!

Vlug schuifelt hij terug.

„Arie... hij zit er... kom nou!”

„Ja maar.”

„Kóm nou!”

Arie gaat mee.

Ja, daar zit hij. Wat zou hij doen? Zijn centen tellen?

Vol aandacht kijken ze naar de rug van Gart. Verder zien ze
niets.

„Piet, laten we naar huis gaan, jòh, ik... ik vind het hier
zo eng!”

„Hè?”

„O!”

Van schrik bonst Piet met zijn hoofd tegen de ruit. Een harde
bons is het.

„Gauw Arie, daar komt ie... hij... hij ging... staan... gauw!”

Verstijfd van schrik staat Arie. Zijn knieën knikken. Zijn hart klopt in zijn keel.

Piet is weg. Om de hoek. Maar hij kan niet...

Arie staat alleen...

Alléén!

O, hij wil gillen... schreeuwen... maar hij slikt maar wat...

„O... Piet...,” hijgt hij „wà...”

Een licht... een groot licht ineens...

Arie wil lopen...

Bom! Precies tegen de kastanjeboom op.

Hij springt terug... weer tegen iets aan... dat wijkt achteruit... een klap...

Dan staat Arie stil... verlamd.

Hij ziet alles wazig... hij hoort alles als van heel ver.

„Stil maor, jonge... stil maor...”

Als in een droom ziet Arie een deur opengaan... een ronde tafel ... een petroleumlamp...

Zachtjes wordt hij op een bankje neergedrukt...

„Moeder... help, help... Gart... eh... Arie zit... gauw!”

Maar wie zal Piet horen? Hier langs deze eenzame weg?

Piet blijft staan.

Hij zakt neer tegen de kale vliertakken.

Piet snikt... en hijgt.

Arie is gevangen door gekke Gart.

Hij zal vast Arie willen... willen slachten... ja... dat doet Gart vast...

Dan ziet Piet niets meer.

Hij wordt zo moe... zo heel moe...

„Stil maor, mien jonge.”

Met holle ogen kijkt Arie Gart aan.

Wat zegt hij? Is dat Gart? Is dat gekke Gart?

Arie wordt kalmer. Hij ziet het: van Gart heeft hij geen kwaad te duchten.

„Mien jonge... wat mot je hier?”

„We... wilden...” hakkelt Arie.

„Jao... jao... stil maor... Gart doet niks!”

Het is of Arie alles vergeet.

Hij vergeet waar hij is, hoe hij hier komt... alles.

Hij ziet alleen Gart.

Arie vertelt, eerst wat haperend, van hun plan.

Hij vertelt van wat hij gehoord had over... over het centen tellen van Gart... dat ze nu eens wilden kijken naar... naar dat kistje... en...

Arie zwijgt.
Buiten huilt de wind.
Een vliegtuig vliegt laag over het huisje.
Ineens doet Gart zo raar.
Zijn kromme vingers gaan zenuwachtig op en neer.
„Dat kistje.”
Arie weet niet hoe hij 't heeft.
Gart... gekke Gart... het is net of hij huilt.
Arie zit maar stilletjes.
Dan kijkt Gart hem aan.
„Jonge... mien beste jonge... dat kistje...”
Gart zucht.
Met zijn stompe vingers veegt hij in zijn ogen.
„Wil... wil je 't zien?”
Arie weet niet wat hij zeggen moet. Gart doet zo raar.
Dan strompelt hij overeind, oude Gart.
Hij gaat naar een klein oud kastje.
Hij schuift een la open en dan haalt hij er een kistje uit.
Een klein, houten kistje met een verroest ijzeren plaatje erop.
„Hier, mien jonge... maak maor open!”
Daar zit Arie nu. In zijn handen het kistje.
„Toe maor”... zegt Gart.
Voorzichtig licht Arie het oude dekseltje op.
O...
„Jij kan toch lezen?” vraagt Gart.
„Pak maor!”
Met bevende vingers neemt Arie het...
Een klein... oud... bijbeltje...
Arie leest: „Voor Gart Golkers, van Moeder.”
En dan daaronder een tekst.
„Want de Zoon des mensen is gekomen om te zoeken en zalig te maken, dat verloren was.”
Arie zit maar stil op die letters te staren.
„Zie je wel... mien jonge?”

Arie knikt.

Dus dat was nu het geheim van het houten kistje.

Gart zucht weer. En met zijn doffe stem vertelt hij.

Hij vertelt van zijn moeder, die hij maar kort gekend heeft. Van het bijbeltje dat ze hem gaf voordat ze stierf... van zijn broer... van zijn alleen zijn... van zijn grijpen iedere avond naar het kistje met het bijbeltje... ook dit kistje was van moeder... dat was alles wat hij nog van haar had... het bijbeltje en het kistje.

„Maor ik kèn niet lezen,” snikt Gart.

„Alleen die tekst, dat wel, moar die kèn ik uit 't hoofd... kèn... wil jij... mien jonge ...es wat voor Gart lezen... jao?”

Arie slikt...

„Wil je... jao?”

Ineens durft Arie.

Hij bladert voorzichtig in het bijbeltje.

Dan... met trillende stem leest hij... iets heel bekends...

Het gedeelte dat hij moet opzeggen op het Kerstfeest.

Van de kribbe met Jozef en Maria.

Van het Kindje... van de herders... de engelen...

„Weest niet bevreesd, want zie ik verkondig u grote blijdschap.”

„Grote blijdschap!”

Gart staart maar naar Arie.

„Mien jonge”... mompelt hij, „mien jonge!”

Dan laat hij Arie eruit. Arie is buiten.

Maar binnen zit Gart, en zijn hand streelt het houten kistje...

9 „DAAR MOET JE VEEL OM BIDDEN”

Arie ligt in bed.

Slapen kan hij niet.

Daarvoor is te veel gebeurd vanavond.

Hij weet zelf nog niet hoe hij schrok, toen hij tegen Piet aanschopte. Piet, die van angst bijna bewusteloos was geweest. En toen kwam er een licht aan en daarachter Kees, die erg nijdig was en toen vader en moeder.

Moeder huilde...

En toen bij Piet thuis.

Arie had alles moeten vertellen... van Gart... van het kistje.

Toen waren ze naar huis gegaan.

Maar toen had vader zo vreemd gedaan.

Samen met moeder ging vader toen bidden.

Vader dankte, dat de Here Arie zo had bewaard.

Toen huilde moeder weer.

En toen moest hij ook huilen... zomaar...

Toen... toen moest hij alles nog eens vertellen.

Van die middag, in het gras, toen Gart voorbij kwam... van hun schelden...

„En toen vloekte Gart zo...”

En van het verhaal van Kees. En wat meester verteld had op de zondagsschool... van... je naaste liefhebben... van de Here Jezus, en dat ze zo maar eens wilden gaan kijken bij Gart... stilletjes... en toen van de bons... en van het kistje...

En toen zijn verhaal uit was, had hij moeten huilen... zomaar.

Toen waren ze naar boven gegaan... alle drie.

Toen had vader zo ernstig gepraat... dat hij vader en moeder zo'n angst bezorgd had.

Daarna met moeder alleen...

„Dat is niet het ergste,” had moeder gezegd, „maar je bent stout geweest tegen God! De Here wil, dat je je vader en moeder zult éren... dat je niet stout tegen hen zult zijn... En wil-

len we nu samen vragen of de Here het vergeven wil?"

Arie had stilletjes geknikt...

Moeder had verteld van de Here Jezus... die het begreep wat Arie gedaan had...

„De Here Jezus begrijpt het nog beter dan wij!” had moeder gezegd.

En ze hadden samen gevraagd, of Arie een nieuw hart mocht krijgen... een hart dat open stond voor de Here Jezus...

Moeder was toen naar beneden gegaan.

Ze had maar kort met hem gesproken, maar wat ze gezegd had begreép Arie.

„En bid maar om een nieuw hart... voor jou... en ook voor Gart... niet voor „gekke” Gart... maar voor de oude Gart uit het scheve huisje bij de vlierbosjes...”

Zó had Moeder het gezegd.

Zó was het goed.

O, hoe schaamde Arie zich nu.

Hij had er nu spijt van... nee... niet alleen spijt... Hij had berouw... berouw van zijn kwaad tegen God en... Gart en vader en moeder.

„Een nieuw hart...

Ja... dat wilde hij wel.

„Maar dat krijg je niet gemakkelijk... daar moet je véél om bidden!” zei moeder.

Ja... er veel om bidden.

Hoe stond dat nu weer in dat bijbeltje van Gart?

Het ging over de Here Jezus... over zoeken... verloren.

Zo iets was het wel.

Zo iets had meester Mulders toen ook verteld.

De Here Jezus liefhebben... en alle mensen... ook... ook...

Gart... ja!...

10 „GROTE BLIJDSCHAP”

Kerstmorgen.

Helder klept de klok van het kleine kerkje door de ijle vrieslucht.

Zijn bronzen stem roept.

En de mensen verstaan die stem.

Uit de eenzame huisjes komen ze naar het grote huis, het huis van God.

Door de oude, door stormen en regen gebeukte deur gaan ze naar binnen.

Die deur staat half open en als je nog buiten staat, hoor je het orgel al spelen.

Zacht schuifelend komen de mensen binnen.

Ze knikken tegen elkaar.

Helder speelt het oude orgel!

Alle tonen doen mee aan dat mooie concert.

En boven dat alles klept de klok...

„Kóm... dan kóm-m!”

„Ben je klaar, Arie?”

„Ja, vader!”

„Mooi, dan gaan we!”

Als ze bij de kerk komen, merken ze dat ze niet de eersten zijn.

„Vreemd toch, het is net of er met Kerstfeest veel meer mensen naar de kerk komen dan anders.

Mensen, die je anders niet ziet in de kerk, die komen nu ook!”

Piet is er ook en Kees ook.

Arie gaat naast Piet zitten.

Dan komt vader en dan moeder.

Arie kijkt de kerk eens rond.

Veel mensen zijn er al.

En straks?...

Ja, want hij weet iets moois.

En Piet weet het ook.

Na die donderdagavond hebben ze veel gesproken over 'Gart. Vader is erheen gegaan. Naar Gart.

Eerst deed Gart wat schuw, maar toen hij hoorde dat het de vader was van die jongen van donderdagavond, toen liet hij vader binnen.

Toen hebben ze heel lang gepraat.

Vader en Gart.

Gart heeft toen nog eens alles verteld van donderdag.

Van zijn eenzaamheid en van zijn drift.

„Als ik uwes vertel hoe 'n spijt ik dan weer 'eb als èk zo vloek; maor dan weet èk niet wa'k doen. Dan war' ek buuten mezelfers... dan vloek èk... jao... heel àrg.”

Hoe die jongen binnen was gevallen... en... van het kistje...

Toen moest Gart weer zuchten.

En toen heeft vader heel rustig met Gart gepraat... over het bijbeltje... en over de Here Jezus... die geboren werd... heel lang geleden... om te zoeken... wat... verloren was.

Gart heeft maar geknikt... jao... jao... verloren.”

En daarna is vader weggegaan.

„Misschien...” zei hij toen hij thuiskwam, „misschien komt hij.”

„Meschien... jao!” heeft Gart gezegd.

Het orgel zwijgt.

De dominee komt binnen.

Achter in de kerk knerpt een deur.

Arie kijkt...

Piet kijkt...

Ze stoten elkaar aan.

Ze begrijpen!

Even later leest dominee de tekst voor.

„Zie, Ik verkondig u grote blijdschap.”

Dan zingen ze.

De klanken van het oude orgel zwellen aan tot een machtig

lied, dat weggolft over de lage huisjes... de wijde polder in.
Die klanken... zwellen aan tot één groots Ere zij God.

Achter in de kerk zit een gebogen gestalte.
Hij zingt niet mee. Maar zijn lippen bewegen.
„Grote blijdschap,” mompelt hij... „Jao.”
Zijn korte vingers strijken over een oud bijbeltje.
„Voor Gart Golkers. Jao... van Moéder!”...